

İlkokul öğrencilerinin konuşma kaygılarının incelenmesi¹

Oğuzhan Kuru², Fatih Akoğlu³

² Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Kahramanmaraş, Türkiye.

³ Şeferoğlu Uzunkışla Primary School, Dulkadiroğlu, Kahramanmaraş, Türkiye.

ÖZET

Dil, geçmiş nesillerden bu yana toplumun korunan bir hazinesi ve bu hazinenin kilidini açan ise konuşma becerisidir. İnsan diyaloglarının köprüsü olan konuşma becerisi, bireyler için yaşamın her noktasında öneme sahiptir. Konuşmaya dair yeterliklerin erken yaşlarda fark edilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmada, ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları konuşma kaygılarının bazı değişkenler arasında farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmanın amacı, ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin konuşma becerisine ilişkin yaşıyor oldukları kaygı düzeyini ortaya koymaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama türü tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcıları 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içerisinde Kahramanmaraş ilinde öğrenim gören ilkokul öğrencilerinden seçilmiştir. Çalışma grubu tipik durum örnekleme ile seçilmiş 388 ilkokul öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri üç alt faktörden meydana gelen ve Cronbach Alfa değeri .91 olarak belirlenen "Konuşma Kaygısı" ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmada verilerin analizi yapılırken SPSS 22 programı kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda öğrencilerin sahip olduğu kardeş sayısına, öğrencileri okutan öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve bu öğretmenlerin değişme durumlarına, öğrencilerin kimin yanında yaşadıklarına göre konuşma kaygılarında farklılık bulunamamışken; katılımcıların cinsiyetlerine, sınıf seviyelerine, öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim düzeylerine, öğrencinin ailesinin aylık kazancına ve okulun olduğu yere göre öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygılarında anlamlı farklılıklara rastlanılmıştır. Buradan hareketle kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha fazla kaygı yaşadığı, sınıf seviyesi yükseldikçe konuşma kaygısının arttığı, anne ve baba eğitim seviyesinin düşük olduğu öğrencilerde konuşma kaygısının arttığı, gelir seviyesi daha düşük olan öğrencilerin kaygılarının arttığı ve köylerde öğrenim gören öğrencilerin daha çok konuşma kaygısı yaşadığı sonuçlarına varılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Konuşma kaygısı, ilkokul öğrencileri, konuşma

Analysis of speech anxiety of primary school students

ABSTRACT

Language is a treasure of society that has been preserved since past generations, and the skill of speaking is what unlocks this treasure. Speaking skill, which is the bridge of human dialogues, is important for individuals at every point of life. Having the competencies required by speaking skill, which is such an important skill, and the awareness of individuals at an early age play a role in determining the fate of future generations. In this study, it was examined whether there is a difference between some variables and the speech anxiety faced by primary school students. The aim of the study is to reveal the level of anxiety that primary school students experience regarding speaking skills. Survey type, which is one of the quantitative research methods, was preferred in the study. The participants of the study were selected from primary school students studying in Kahramanmaraş in the 2021-2022 academic year. The study group consists of 388 primary school students selected by typical case sampling. The data of the study were collected with the "Speaking Anxiety" scale prepared by Yıldırım (2015),

¹ Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 03.10.2022 tarih ve E.160194 sayılı olumlu kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur. Ayrıca bu çalışmanın bir kısmı 20. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

which consists of three sub-factors and has a Cronbach's Alpha value of .91. SPSS 22 program was used to analyze the data in the study. In line with the results of the study, no significant difference was found in the speech anxiety of the students according to the number of siblings they had, the gender of the teachers who educated the students and the change of these teachers, and who the students lived with, while significant differences were found in the speech anxiety of the students according to the gender of the students, their grade levels, the education levels of the students' parents, the monthly earnings of the student's family and the location of the school. From this point of view, it has been concluded that girls experience more anxiety than boys, speaking anxiety increases as the grade level increases, speaking anxiety increases in students with low levels of mother and father education, anxiety increases in students with lower income levels, and students studying in villages experience more speaking anxiety.

KEYWORDS

Speech anxiety, primary school students, speaking

Giriş

Dil; toplumların oluşturduğu kültürel değerler ve tecrübelerle harmanlanıp, geçmiş ve gelecek arasında köprü kuran, işlenerek sonraki nesillere yön veren önemli bir mirastır. Bu mirasın sahibi ise çevresiyle etkileşim içerisinde olan insandır (Baki ve Karakuş, 2015). İnsan, doğası gereği kendini ifade edebilmek için sözlü veya yazılı olarak iletişim kurmak zorundadır (Maden, Dincel, Maden, 2015). Bu durum, insanın hayatını olumlu yönde devam ettirebilmesi için nitelikli bir iletişim becerisine sahip olmasını gerektirir (Durmuş ve Baş, 2016). Nitelikli iletişimin anahtarı ise dil becerilerini etkili kullanmaktır. Bu dil becerileri; dinleme, konuşma, okuma ve yazma şeklindedir (Doğan, 2008). İnsanlar, yaşantılarını, duygu ve düşüncelerini çevresindekilerle paylaşmak için (Temizyürek, vd, 2007) çoğunlukla konuşma eylemini kullanmaktadırlar (Demir ve Melanlıoğlu, 2014).

Konuşma; sözcüklere ve cümlelere hayat verme, onları insanlarla buluşturma sanatıdır (Şenbay, 2006). Konuşma, beyinden başlayan ve pek çok organın uyum içinde çalışmasıyla devam eden insana özgü bir yetenek ve özel bir beceridir (Yalçın, 2002). Ses ve dilin ortak ürünü olan konuşma dış, damak, ses teli, dil, gırtlak, dudak ve ağız gibi organların kullanılmasıyla ortaya çıkar (Gedizli, 2006). İnsanların hayatları boyunca edindiği bilgi, birikim ve tecrübeleri, duygu, düşünce ve görüşleri sözlü bir biçimde aktarması konuşma olarak adlandırılır (Sallabaş, 2012). İnsanlar, konuşarak, jest ve mimiklerle iç dünyasında olanları dış dünyaya yansıtır. Aslında konuşma, düşüncelerin zihinde tasarlandıktan sonra sözlü şekilde dışa vurumdur. Bunun yanı sıra konuşma, psikolojik durum, zihinsel davranış, dil ve fikir gibi unsurları içeren çok boyutlu bir yapıya sahiptir (Korkmaz, 2005; Temizkan, 2009; Katrancı ve Kuşdemir, 2015). Konuşma, insanların ilişkilerini sağlıklı biçimde devam ettirebilmesi için en çok ihtiyaç duyup, kullandığı dil becerisi olup (Aktaş ve Gündüz, 2003), günlük yaşamda önemli bir etkinliktir ve insan birçok ihtiyacını konuşarak giderir (Solak ve Yılmaz, 2017). Etkili bir konuşma, dinleyicinin dikkatini çekerek, bir amaç dahilinde, sağlam bilgiler içeren, kıymetli bir konu seçimiyle gerçekleşir (İşcan, 2013). İnsan, hayatında bu kadar öneme sahip olan konuşmanın, insanlar tarafından gerek yapılan karşılıklı diyaloglarda gerekse topluluk önünde gerçekleştirilen konuşmalarda etkili olarak kullanılmasını engelleyen birçok unsur vardır. Bu unsurlar, psikolojik, çevresel, ekonomik ve sosyal unsurlar şeklinde ifade edilebilir (Sargin, 2006).

İnsanlar, gün içerisinde birçok kişiyle diyalog kurmaktadır. Gerçekleşen bu konuşmalarda, kişiler eğitilmiş ve donanımlı olsa dahi bu kişilerde konuşurken korku ve endişe hali görülmektedir (Gürzap, 2010). İnsanların içinde bulunduğu bu duygu durumu, kaygı olarak adlandırılmaktadır. Kaygı; insanda korku ve endişe duygularının baskın olması (Uçar, 2004), tehdit içeren bir durum karşısında hissedilen huzursuzluk (Işık, 1996) ve çevresel faktörlerden kaynaklanan stres durumu (Yaman, 2014) olarak tanımlanabilir. İnsanlar, bir duruma hazırlıksız yakalandıklarında, ilk defa girecekleri bir ortamda yada güvensiz hissettiklerinde kaygı duyarlar. Bireyin yaşamını doğrudan etkileyen kaygı, insanlarda sık sık görülmektedir (Özdal ve Aral, 2005). Günümüzde yaşanan hızlı değişimler ve insanın birden fazla sosyal çevreyle (iş, okul, aile) bağlantılı olması

sorunları beraberinde getirmekte ve kaygı düzeyini artırmaktadır. Bireylerin çoğu, bu ortamlarda başarısız olacağını düşünüp ve hata yapacağından korktuğu için kaygılanmaktadır (Çapri ve Gökçakan, 2008; Boylu ve Çangal, 2015)

Gündelik konuşmalarda ve topluluk karşısında yapılan konuşmalarda yaşanan ve bireyin anlatım yeteneğini kısıtlayan kaygı, konuşma kaygısıdır (Sevim, 2012). Konuşma kaygısı, insanların buldukları ortamda kendilerini anlaşılır ve düzgün bir biçimde ifade edemediği zamanlarda (Solak ve Yılmaz, 2017), topluluk önünde yapılan zorunlu konuşmalarda ve bireyin konuşmaktan çekindiği durumlarda (Keşaplı & Çiftçi, 2017) ortaya çıkmaktadır. Konuşma kaygısının, bireylerde hissedilen fiziksel ve duygusal birtakım belirtileri vardır. Fiziksel belirtiler, vücudun terlemesi, titreme, baş ağrısı, kalp atışlarında değişiklik, midede boşluk hissi ve tuvalete gitme; duygusal belirtiler, korku hali, üzüntü ve endişe duyma, kızgınlık şeklindedir (Türkçapar, 2004; Melanlıoğlu ve Demir, 2014). Bu belirtiler, bireylerde beğenilmeme ve alay konusu olma düşüncesine sebep olmaktadır (Arslan, 2012). Bireylerin topluluk karşısında konuşurken kaygılı hissetmelerin sebepleri arasında, tüm gözlerin üzerinde olduğu düşüncesi, söyleyeceklerini hatırlayamamak, hata yapmaktan ve cevaplayamayacağı bir soruya maruz kalmaktan korkmak olabilir (Katrancı ve Kuşdemir, 2015). Mekan, konuşmanın konusu ve konuşmacının bu konuya hakimiyeti, dinleyicilerden alınan dönüt, konuşmacının ruh hali gibi pek çok farklı etken de yaşanan konuşma kaygısına olumlu veya olumsuz açıdan etki etmektedir (Kardaş, 2015).

Her insan, topluluk karşısında konuşurken kaygı duyabilir. Konuşma kaygısının, normal düzeyde olması birey açısından faydalı olabileceği gibi bu kaygının, normalin altında veya üzerinde olması bireyde huzursuzluk durumu yaratabilir (Başarır, 1990). Bunun yanında konuşma kaygısı, bireylerin akademik ve sosyal hayatını doğrudan etkilemektedir. Bu kaygıyı taşıyan insanın, davranışları bozulmakta ve öğrendikleri etkisini yitirmektedir. Bundan dolayı bireyler kaygının sebebini fark edememekte ve bu sorunun kendilerinden kaynaklandığını düşünmektedirler. Böyle düşünen bireylerin, bu olumsuz duygu ve düşünce durumundan uzaklaşmaları sağlanmalıdır (Ültaş, 2005; Tekindal, 2009 ve Yaman ve Suroğlu Sofu 2013). İlkokul birinci sınıftan başlanarak, bireylerin dil becerilerindeki eksiklikler belirlenip giderilmeli, bireylerin dil becerileri dengeli ve birbiriyle uyum içerisinde geliştirilmelidir (Doğan, 2014). Böylelikle bireyler erken yaştan itibaren konuşma kaygısından arınmış bir biçimde nitelikli konuşmalar yapabilirler.

Bireylerin küçük yaşlardan itibaren başlayarak etkili ve güzel konuşabilmesi, bunu hayatının bir parçası haline getirebilmesi, okullarda aldığı eğitimin niteliğine ve öğretmenlerin konuşma becerilerindeki yeterliliğe bağlıdır. Öğretmenlerin konuşma becerisini etkin kullanımı, öğrenme-öğretme sürecine doğrudan etki etmektedir. Öğretmenlerin, sınıfta ders anlatırken heyecansız, etkisiz ve sıkıcı bir konuşma gerçekleştirilmesi öğrencileri olumsuz anlamda etkilemektedir. Bunun yerine öğretmenler, konuşma becerisini geliştirme adına farklı yöntem ve teknikler kullanarak bu süreci daha etkili ve dikkat çekici hale getirebilir (Yelok ve Sallabaş, 2009; Ceran, 2012; Katrancı, Kuşdemir, 2015; Katrancı, Melanlıoğlu, 2013). Bireylerin, doğumundan ölümüne kadar ki süre boyunca vazgeçilmezi olan konuşma eyleminin erken yaşlardan başlayıp olası problemlerin giderilerek etkili bir biçimde kazandırılması gerekmektedir. Böylelikle bireyler, toplumun karşısında kendini rahatça ifade ederek, geniş gruplara profesyonel konuşmalar yapabileceklerdir. İlkokul öğrencilerinin mevcut durumlarını ortaya koyacağı düşüncesi ile bu çalışma önemli varsayılmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, ilkökul öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygılarının karşılaştırılmasıdır. Bu amaçla aşağıdaki çalışma sorularına cevap aranacaktır. ilkökul öğrencilerinin;

1. Cinsiyetlerine,
2. Sınıf seviyelerine,
3. Kardeş sayılarına,
4. Öğretmenin cinsiyetine,
5. Öğretmenin değişme durumuna,

6. Kiminle yaşadığına,
7. Anne-Baba eğitim durumuna,
8. Aylık gelir durumlarına,
9. Okulun bulunduğu konuma göre konuşma kaygıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

İlkokul öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygısı seviyelerini belirlemeye yönelik bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, konu ya da olaylar hakkında katılımcıların görüşlerinin veya konuya yönelik ilgi, beceri, tutum gibi niteliklerin belirlendiği; örnekleme temsil edecek şekilde geniş bir grubun seçildiği, araştırma için ihtiyaç duyulan verilerin toplanması ve katılımcılara sorulan sorulardan gelecek cevaplara dayalı bir araştırma desendir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010).

Araştırma Grubu

Çalışmanın araştırma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ilinde farklı bölgelerde öğrenim gören ilkokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma grubu tipik örnekleme yöntemi ile seçilmiş 388 ilkokul öğrencisinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplamak adına Yıldırım (2015) tarafından geliştirilen "Konuşma Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde ölçeğin toplam değerlerinin Cronbach Alfa değeri .91 olarak bulunmuştur. Bunun yanında Yakın Çevreye Yönelik Konuşma Kaygısı boyutu .90, Ders Esnasında Konuşma Kaygısı boyutu .85, Okul İçi Ders Dışı Konuşma Kaygısı boyutu Cronbach Alfa değeri .86 düzeyindedir.

Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin tümüne ait Cronbach Alfa değeri .83, yakın çevreye yönelik boyutu .67, ders esnası boyutu .76 ve okul içi ders dışı ile ilgili boyutu ise .81 olarak tespit edilmiştir. Verilerden de anlaşılacağı üzere çalışmanın verileri "güvenilir" düzeydedir.

Araştırmanın verileri SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri, öğretmenlerin cinsiyetleri, öğretmenlerin değişme durumları ve aylık gelire göre öğrencilerin konuşma kaygıları arasında t-testi ile, sınıf düzeyleri, kardeş sayıları, anne-baba eğitim durumları ve okulun nerede olduğu değişkenleri arasında kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılığa One Way Anova ile ve öğrencilerin kiminle yaşadığına göre ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Etik İzin

Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 03.10.2022 tarih ve E. 160194 sayılı olumlu kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bulgular

Bu kısımda ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygı düzeylerinin cinsiyete, sınıf düzeylerine, kardeş sayılarına, öğretmen cinsiyetine, öğretmen değişme durumuna, kiminle yaşadığına, anne-baba eğitim durumuna, aylık gelire ve okulun bulunduğu konuma göre farklılık olup olmadığının bulgularına yer verilmiştir.

Cinsiyete göre ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygıları t-testi sonuçları Tablo 1'de ifade edilmektedir.

Tablo 1 Cinsiyete göre ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygısı t-testi sonuçları

Konuşma Kaygısı	Cinsiyet	n	x	s	sd	t	p
-----------------	----------	---	---	---	----	---	---

Ders esnası	Erkek	197	24,50	7,58	386	-2,154	.032
	Kız	191	26,21	8,06			
Okul içi ders dışı	Erkek	197	17,54	6,51	386	-1,755	.080
	Kız	191	18,75	7,03			
Yakın çevre	Erkek	197	14,32	6,46	386	-1,192	.234
	Kız	191	15,13	6,94			
Toplam	Erkek	197	56,37	17,05	386	-2,077	.038
	Kız	191	60,10	18,32			

P<.05

Tabloya göre, okul içi ders dışı ve yakın çevre alt faktörlerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olup ders esnası faktöründe kız öğrencilerin aleyhine ($t = -2,154$, $p < .05$) ve toplam alt faktöründe yine kız öğrencilerin aleyhine ($t = -2,077$, $p < .05$) anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sınıf düzeyine göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer One Way Anova testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 Sınıf düzeyine göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları LSD sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark
Ders esnası	1.sınıf	68	24,13	8,53	7,38	.000	1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf
	2.sınıf	98	23,88	6,75			
	3.sınıf	185	25,54	7,88			
	4.sınıf	37	30,51	7,18			
Okul içi ders dışı	1.sınıf	68	17,04	6,96	5,79	.001	1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf, 2.sınıf-3.sınıf
	2.sınıf	98	16,84	6,84			
	3.sınıf	185	18,49	6,43			
	4.sınıf	37	21,82	6,82			
Yakın çevre	1.sınıf	68	12,94	5,53	2,50	.059	-
	2.sınıf	98	14,94	6,54			
	3.sınıf	185	14,91	7,08			
	4.sınıf	37	16,43	6,79			
Toplam değerler	1.sınıf	68	54,12	17,84	6,61	.000	1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf
	2.sınıf	98	55,66	17,07			
	3.sınıf	185	58,94	18,08			
	4.sınıf	37	68,77	13,28			

P<.05

Tabloya göre sadece yakın çevre alt faktöründe farklılık bulunmamış olup diğer tüm alt faktörlerde ve toplam faktöründe anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Buna göre, öğrencilerin ders esnası boyutta ($F = 7,38$, $p = .000$), okul içi ders dışı boyutunda ($F = 5,79$, $p = .001$) ve toplam değerler kaygısında ($F = 6,61$, $p = .000$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki LSD testi sonuçlarına göre ilkökul öğrencilerinin ders esnası boyutta 1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıflar arasında, okul içi ders dışı hususunda yaşadıkları kaygı 1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıflar ve 2.sınıf-3.sınıflar arasında ve son olarak toplam değerlerde 1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık yaratan konuşma kaygısı yaşandığı tespit edilmiştir.

Kardeş sayısına göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer One Way Anova testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 Kardeş sayısına göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları LSD sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark
Ders esnası	Bir	73	26,56	8,60	1,58	.179	-
	İki	93	23,89	7,73			
	Üç	108	26,04	7,65			
	Dört	68	24,71	7,57			
	Beş ve üstü	46	25,66	7,56			
Okul içi ders dışı	Bir	73	18,75	7,04	1,62	.169	-
	İki	93	16,76	7,49			

	Üç	108	18,99	6,71			
	Dört	68	17,75	5,38			
	Beş ve üstü	46	18,52	6,78			
	Bir	73	13,91	7,11			
	İki	93	13,85	7,26			
Yakın çevre	Üç	108	15,12	6,39	1,41	.230	-
	Dört	68	15,08	5,93			
	Beş ve üstü	46	16,26	6,59			
	Bir	73	59,23	18,93			
	İki	93	54,51	19,63			
Toplam değerler	Üç	108	60,16	16,46	1,60	.172	-
	Dört	68	57,54	14,66			
	Beş ve üstü	46	60,45	18,52			

P<.05

Tablo incelendiğinde tüm alt faktörlerde ve toplam değerler alt faktöründe anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Öğretmen cinsiyetine göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer t-testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4 Öğretmen cinsiyetine göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygısı t-testi sonuçları

Konuşma Kaygısı	Cinsiyet	n	x	s	sd	t	p
Ders esnası	Erkek	185	24,89	7,35	386	-1,085	.279
	Kız	203	25,76	8,29			
Okul içi ders dışı	Erkek	185	17,61	6,53	386	-1,452	.147
	Kız	203	18,61	7,00			
Yakın çevre	Erkek	185	14,50	6,52	386	-,594	.553
	Kız	203	14,91	6,89			
Toplam	Erkek	185	57,02	17,14	386	-1,260	.209
	Kız	203	59,29	18,29			

P<.05

Tabloya göre, ders esnası, okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam alt faktörlerine bakıldığında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Öğretmenin değişme durumuna göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer t-testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5 Öğretmenin değişme durumuna göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygısı t-testi sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	n	x	s	sd	t	P
Ders esnası	Evet	144	25,11	8,10	386	-,454	.650
	Hayır	244	25,48	7,72			
Okul içi ders dışı	Evet	144	17,66	6,49	386	-1,063	.289
	Hayır	244	18,42	6,95			
Yakın çevre	Evet	144	14,47	6,20	386	-,557	.578
	Hayır	244	14,86	7,00			
Toplam	Evet	144	57,25	17,84	386	-818	.414
	Hayır	244	58,77	17,73			

Tablo incelendiğinde, ders esnası, okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam alt faktörlerine bakıldığında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Kiminle yaşadığına göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6 Kiminle yaşadığına göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygısı Kruskal Wallis testi sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Sıra Ort.	sd	x2	P	Fark
Ders esnası	Aile	366	193,6	7,86	3,32	.345	-
	Anne	14	177,9				
	Baba	6	256,1				
	Diğer	2	280,5				
Okul içi ders dışı	Aile	366	192,4	6,79	5,85	.119	-
	Anne	14	198,6				
	Baba	6	260				
	Diğer	2	346				
Yakın çevre	Aile	366	191,7	6,71	6,65	.084	-
	Anne	14	223,8				
	Baba	6	240,1				
	Diğer	2	360,7				
Toplam puanlar	Aile	366	192,2	17,76	6,68	.083	-
	Anne	14	201,1				
	Baba	6	264,6				
	Diğer	2	355,7				

Tablo incelendiğinde tüm alt faktörlerde ve toplam puan değerlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anne eğitim durumuna göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer One Way Anova testi sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7 Anne eğitim durumuna göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları LSD sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark
Ders esnası	Okumaz-yazmaz	42	27,61	8,49	3,18	.014	o.yazmaz-lise, o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-üni. ve üzeri
	İlkökul	89	26,96	6,82			
	Ortaokul	101	25,14	7,15			
	Lise	48	24,33	6,37			
	Üni. ve üzeri	108	23,77	9,19			
Okul içi ders dışı	Okumaz-yazmaz	42	19,21	7,23	4,45	.002	o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-ortaokul, ilkökul-lise, ilkökul-üni. ve üzeri
	İlkökul	89	20,25	5,56			
	Ortaokul	101	18,11	5,91			
	Lise	48	16,95	6,82			
	Üni. ve üzeri	108	16,52	7,79			
Yakın çevre	Okumaz-yazmaz	42	17,18	6,66	7,32	.000	o.yazmaz-ortaokul, o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-ortaokul, ilkökul-üni. ve üzeri, ortaokul-üni. ve üzeri, lise-üni. ve üzeri
	İlkökul	89	16,63	5,54			
	Ortaokul	101	14,37	5,99			
	Lise	48	15,19	8,29			
	Üni. ve üzeri	108	12,29	6,72			
Toplam değerler	Okumaz-yazmaz	42	64,01	18,40	6,55	.000	o.yazmaz-ortaokul, o.yazmaz-lise, o.yazmaz-üni. ve üz., ilkökul-ortaokul, ilkökul-lise, ilkökul-üni. ve üz., ortaokul-üni. ve üz.
	İlkökul	89	63,85	14,51			
	Ortaokul	101	57,64	15,22			
	Lise	48	56,48	19,17			
	Üni. ve üzeri	108	52,60	19,68			

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin ders esnası boyutta ($F=3,18$, $p=.014$), okul içi ders dışı boyutunda ($F=4,45$, $p=.002$), yakın çevre boyutunda ($F=7,32$, $p=.000$) ve toplam değerler kaygısında ($F=6,55$, $p=.000$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki LSD testi sonuçlarına göre ilkökul öğrencilerinin ders esnası boyutta o.yazmaz-lise, o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-üni. ve üzeri gruplar arasında, okul içi ders dışı hususunda yaşadıkları kaygı o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-ortaokul, ilkökul-lise, ilkökul-üni. ve üzeri gruplar arasında, yakın çevre boyutunda yaşadıkları kaygı o.yazmaz-ortaokul, o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkökul-ortaokul, ilkökul-üni. ve üzeri, ortaokul-üni. ve üzeri, lise-üni. ve üzeri gruplar arasında ve son olarak toplam

değerlerde o.yazmaz-ortaokul, o.yazmaz-lise, o.yazmaz-üni. ve üzeri, ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri, ortaokul-üni. ve üzeri gruplar arasında anlamlı farklılaşma olup konuşma kaygısı yaşandığı tespit edilmiştir.

Baba eğitim durumuna göre ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer One Way Anova testi sonuçları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8 Baba eğitim durumuna göre ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygıları LSD sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark
Ders esnası	Okumaz-yazmaz	19	27,73	8,43	2,30	.058	-
	İlkokul	69	27,26	6,97			
	Ortaokul	82	25,49	7,25			
	Lise	85	23,97	6,62			
	Üni. ve üzeri	133	24,80	9,05			
Okul içi ders dışı	Okumaz-yazmaz	19	18,78	7,33	4,31	.002	ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri
	İlkokul	69	20,91	5,32			
	Ortaokul	82	18,02	6,30			
	Lise	85	16,60	6,06			
	Üni. ve üzeri	133	17,66	7,73			
Yakın çevre	Okumaz-yazmaz	19	16,21	5,47	6,53	.000	ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri,
	İlkokul	69	18,07	5,83			
	Ortaokul	82	14,63	5,97			
	Lise	85	13,67	6,45			
	Üni. ve üzeri	133	14,48	7,32			
Toplam değerler	Okumaz-yazmaz	19	62,73	16,48	5,69	.000	ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri,
	İlkokul	69	66,24	14,45			
	Ortaokul	82	58,16	16,38			
	Lise	85	54,24	15,16			
	Üni. ve üzeri	133	55,96	20,44			

Tablo incelendiğinde, ders esnası alt faktöründe anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam değerler faktörlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Buna göre, öğrencilerin okul içi ders dışı boyutunda ($F=4,31$, $p=.002$), yakın çevre boyutunda ($F=6,53$, $p=.000$) ve toplam değerler kaygısında ($F=5,69$, $p=.000$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Tablodaki LSD testi sonuçlarına göre ilkokul öğrencilerinin okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam değerler boyutunda yaşadıkları konuşma kaygısı ortak bir şekilde ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri gruplar arasında anlamlı farklılaşma olup konuşma kaygısı yaşandığı tespit edilmiştir.

Aylık gelir düzeyine göre ilkokul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer t-testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 9 Aylık gelir düzeyine göre konuşma kaygısı t-testi sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	n	x	s	sd	t	p
Ders esnası	0-4250 tl	213	26,49	6,99	386	3,203	.001
	4251 ve üstü	175	23,95	8,62			
Okul içi ders dışı	0-4250 tl	213	19,31	6,02	386	3,822	.000
	4251 ve üstü	175	16,71	7,39			
Yakın çevre	0-4250 tl	213	16,68	6,47	386	6,697	.000
	4251 ve üstü	175	12,33	6,22			
Toplam	0-4250 tl	213	62,49	15,97	386	5,424	.000
	4251 ve üstü	175	53,00	18,47			

Tabloya göre, tüm alt faktörlerde ve toplam alt faktöründe anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Ders esnası alt faktöründe aylık geliri 4250 tl altında olan öğrenciler aleyhine ($t=3,203$, $p<.05$), okul içi ders dışı alt faktöründe aylık geliri 4250 tl altında olan öğrenciler aleyhine ($t=3,822$, $p<.05$), yakın çevre alt faktöründe aylık geliri 4250 tl altında olan öğrenciler aleyhine ($t=6,697$, $p<.05$) ve toplam alt faktöründe aylık geliri 4250 tl altında olan öğrenciler aleyhine ($t=5,424$, $p<.05$) anlamlı farklılık bulunmuştur.

Okulun bulunduğu konuma göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları alt faktörler ve toplam değer One Way Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 10 Okulun bulunduğu konuma göre ilkökul öğrencilerinin konuşma kaygıları LSD sonuçları

Konuşma Kaygısı	Gruplar	N	Ort.	SS	F	P	Fark
Ders esnası	Köy	149	26,04	6,73	1,91	.149	-
	İlçe	81	23,93	7,96			
	İl	158	25,42	8,70			
Okul içi ders dışı	Köy	157	19,50	5,95	6,68	.001	Köy-ilçe, köy-il
	İlçe	87	16,19	7,09			
	İl	170	17,84	7,13			
Yakın çevre	Köy	157	16,35	6,70	7,60	.001	Köy-ilçe, köy-il
	İlçe	87	13,32	6,58			
	İl	170	13,89	6,50			
Toplam değerler	Köy	157	61,90	15,48	6,59	.002	Köy-ilçe, köy-il
	İlçe	87	53,45	17,64			
	İl	170	57,16	19,17			

Tablo incelendiğinde ders esnası alt faktöründe anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam değerler faktörlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Buna göre, öğrencilerin okul içi ders dışı boyutunda ($F=6,68$, $p=.001$), yakın çevre boyutunda ($F=7,60$, $p=.001$) ve toplam değerler kaygısında ($F=6,59$, $p=.002$) düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Ortaya çıkan sonuçlara göre ilkökul öğrencilerinin okul içi ders dışı, yakın çevre ve toplam değerler boyutunda yaşadıkları konuşma kaygısı ortak bir şekilde Köy-ilçe, köy-il grupları arasında anlamlı farklılaşma olup konuşma kaygısı yaşandığı tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre, ilkökulda öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet esasına göre okul içi ders dışı ve yakın çevre boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olup ders esnası boyutunda (erkek $x=24,50$, kız $x=26,21$) kız öğrencilerin daha fazla kaygı yaşadıkları ve toplam boyutta (erkek $x=56,37$, kadın $x=60,10$) yine kız öğrencilerinin daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Akalın ve Adıgüzel (2020) ortaokul öğrencileriyle yaptığı çalışmada kız öğrencilerin daha fazla konuşma kaygısı yaşadığını, aynı şekilde Kuru (2018) çalışmasında kadın öğretmen adayların daha fazla konuşma kaygısı yaşadığını belirtmiştir. Araştırmamızın sonucu alan yazında yapılan diğer araştırmalarla da benzerlik göstermektedir (Sevim ve Gedik, 2014; Baki ve Kahveci, 2017; Arslan, 2018). Bunun yanı sıra çalışmamızda bulduğumuz sonucu desteklemeyen çalışmalarda vardır. Gölpinar ve diğerleri (2018) çalışmasında konuşma kaygısı ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulamazken, Kavruk ve Deniz (2015) çalışmasında erkek öğrencilerin daha fazla kaygı yaşadıklarını tespit etmiştir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında kız öğrencilerin genel anlamda daha fazla konuşma kaygısı yaşamasının sebebi geleneksel toplumlardaki kadına atfedilen roller, toplumsal baskı olabileceği gibi ders esnasında yaşanan konuşma kaygısında öğretmenin davranışları ve mizacı etkili olabilir.

İlkökul öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları konuşma kaygısı yakın çevre boyutu hariç diğer tüm alt faktörlerde anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre öğrencilerin ders esnasında, okul içi ders dışında ve toplam değerlerde yaşadıkları kaygı benzer şekilde 1.sınıf- 4.sınıf, 2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıflar arasında 4. sınıfların aleyhine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ayrıca okul

içi ders dışı boyutunda 2.sınıf-3.sınıflar arasında 3.sınıfların aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Buradan hareketle sınıf düzeyindeki artış öğrencilerin konuşma kaygı düzeyini de artırmaktadır. Üst sınıflar alt sınıflara oranla daha fazla konuşma kaygısı yaşamaktadır. Benzer şekilde Kuru (2018) sınıf öğretmenliği öğrencileriyle yaptığı çalışmada sınıf düzeyi ile konuşma kaygısı arasında anlamlı farklılık olduğu ve üst sınıfa doğru gittikçe öğrencilerin konuşma kaygı düzeyinin arttığı sonucu bulmuştur. Bunun tersi yönünde Özkan ve Kınay (2015) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada üst sınıflara doğru gittikçe öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin düştüğü sonucunu elde etmiştir. Ayrıca Sevim ve Gedik (2014) tarafından yapılan çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygıları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Sınıf düzeyinin artmasıyla birlikte öğrencilerin yaşadığı konuşma kaygısını artmasının sebebi öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça okulda, sınıfta vb. daha fazla rol almaları, kendilerinden beklenenlerin fazla olması ve bu beklentileri karşılayamama düşüncesi olabilir.

İlkokul öğrencilerinin kardeş sayısına göre yaşadıkları konuşma kaygısında tüm alt boyutlarda ve toplam değerler boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı ile kardeş sayıları arasında bir ilişki olmayıp kardeş sayısı konuşma kaygısını etkilememektedir. Literatürde, çalışmamızda bulduğumuz sonucu desteklemeyen çalışmalarda vardır (Gökçedağ, 2001; Duman, 2008; Yıldırım, 2015). Kardeş sayısının konuşma kaygısını etkilememesinde kardeşler arasında kurulan samimi iletişim ve beraber yaşadıkları sosyal ortam konuşma kaygılarının olmamasında etkili olabilir.

İlkokul öğrencilerinin öğretmenlerinin cinsiyetine ve öğretmenlerinin değişme durumlarına göre yaşadıkları konuşma kaygısında tüm alt boyutlarda ve toplam değerler boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı ile öğretmenlerinin cinsiyeti ve öğretmenlerin değişme durumları arasında bir ilişki olmayıp bu durumlar konuşma kaygısını etkilememektedir. Ancak Akalın ve Adıgüzel (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkokulda daha çok öğretmen değişikliği yaşayan öğrencilerin konuşma kaygılarının daha fazla olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısını, öğretmenin değişmesi ve cinsiyetinin etkilememesinde öğretmenlerin öğrencilere karşı gösterdiği tutum ve davranışlar ile öğretmenin mizacı olabilir.

İlkokul öğrencilerinin kiminle yaşadığına göre yaşadıkları konuşma kaygısında tüm alt boyutlarda ve toplam değerler boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Anlamlı farklılığa rastlanmamasının sebebi araştırmanın örnekleminin dağılımıyla alakalı olabilir.

Anne eğitim durumuna göre ilkokul öğrencilerinin hissettikleri konuşma kaygısı tüm alt faktörlerde anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre öğrencilerin ders esnasında yaşadıkları kaygı anne eğitim durumuna göre okumaz yazmaz-lise ve okumaz yazmaz-üni. ve üzeri grupları arasında okumaz yazmaz annelerin çocukları aleyhine ve ilkokul-üni. ve üzeri gruplar arasında ilkokul mezunu annelerin çocukları aleyhine bir kaygı yaşanmıştır. Okul içi ders dışında yaşadıkları kaygı okumaz yazmaz-üni ve üzeri grupları arasında okumaz yazmaz annelerin çocukları aleyhine ve ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri grupları arasında ilkokul mezunu annelerin çocukları aleyhine daha fazla kaygı yaşanmıştır. Öğrencilerin yakın çevrede yaşadıkları kaygı okumaz yazmaz-ortaokul, okumaz yazmaz-üni. ve üzeri grupları arasında okumaz yazmaz annelerin çocukları aleyhine, ilkokul-ortaokul, ilkokul-üni. ve üzeri gruplar arasında ilkokul mezunu annelerin çocukları aleyhine, ortaokul-üni. ve üzeri gruplar arasında ortaokul mezunu annelerin çocukları aleyhine ve son olarak lise-üni. ve üzeri grupları arasında lise mezunu annelerin çocukları aleyhine bir kaygı yaşandığı tespit edilmiştir. Son olarak öğrencilerin toplam değerler boyutunda yaşadıkları konuşma kaygısı okumaz yazmaz-ortaokul, okumaz yazmaz-lise, , okumaz yazmaz-üni. ve üzeri grupları arasında okumaz yazmaz annelerin çocukları aleyhine, ilkokul-ortaokul, ilkokul-lise, ilkokul-üni. ve üzeri grupları arasında ilkokul mezunu annelerin çocukları aleyhine, ortaokul-üni. ve üzeri grupları arasında ortaokul mezunu annelerin çocukları aleyhine kaygı yaşandığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlardan hareketle öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olup; anne eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin daha çok konuşma kaygısı hissettikleri tespit

edilmiştir. Benzer şekilde Yıldırım (2015) tarafından yapılan araştırmada anne eğitim düzeyi ile öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı arasında anlamlı bir farklılık olup; bu farklılığın anne eğitim düzeyi yüksek olan öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde anne eğitim düzeyi ile konuşma kaygısı arasında anlamlı farklılıklar olan başka çalışmalarda bulunmaktadır (Kavruk ve Deniz, 2015; Tüzemen, 2016). Anne eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha az konuşma kaygısı yaşamasının sebebi annelerin daha bilinçli olması, çocuklarıyla daha fazla ve daha kaliteli vakit geçirip onlara daha fazla söz hakkı tanınması ve çocuklarının eğitimini destekleyici faaliyetlerde bulunmaları olabilir.

Baba eğitim durumuna göre ilkökul öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygısı ders esnası boyutta farklılık göstermezken diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre öğrencilerin okul içi ders dışında, yakın çevrede ve toplam değerler boyutunda yaşadıkları kaygı ortak olarak ilkökul-ortaokul, ilkökul-lise, ilkökul-üni. ve üzeri grupları arasında ilkökul mezunu babaların çocukları aleyhine daha fazla kaygı yaşanmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı olup; baba eğitim düzeyi düşük olan öğrenciler daha fazla konuşma kaygısı yaşamaktadır. Benzer şekilde Pirinççi (2009) çalışmasında baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin, kaygı seviyelerinin baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Yine aynı şekilde anne eğitim düzeyi ile konuşma kaygısı arasında anlamlı farklılıklar olan başka çalışmalarda bulunmaktadır (Yıldırım, 2015; Arslan, 2018). Bunun yanı sıra araştırmamızdaki bulguları desteklemeyen, baba eğitim durumu ile öğrencilerin yaşadıkları konuşma kaygısı arasında anlamlı farklılığın olmadığı çalışmalarda bulunmaktadır (Kavruk ve Deniz, 2015; Tüzemen, 2016). Baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha az konuşma kaygısı yaşamasının sebebi babaların daha bilinçli olması, çocuklarıyla daha fazla ve daha kaliteli vakit geçirip onlara daha fazla söz hakkı tanınması ve çocuklarının eğitimini destekleyici faaliyetlerde bulunmaları olabilir.

İlkökul öğrencilerin ailelerin aylık gelir düzeyine göre hissettikleri konuşma kaygısı tüm alt faktörlerde anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre öğrencilerin ders esnası boyutunda (0-4250 tl $x=26,49$, 4251 tl ve üstü $x=23,95$), okul içi ders dışı boyutunda (0-4250 tl $x=19,31$, 4251 tl ve üstü $x=16,71$), yakın çevre boyutunda (0-4250 tl $x=16,68$, 4251 tl ve üstü $x=12,33$) ve toplam boyutunda (0-4250 tl $x=62,49$, 4251 tl ve üstü $x=53,00$) şeklinde olup tüm alt boyutlarda ortak olarak aylık geliri 0-4250 tl olan ailelerin çocuklarının daha çok konuşma kaygısı yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle aylık geliri asgari ücret ve altında olan ailelerin çocukları gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarına oranla daha fazla konuşma kaygısı yaşamaktadır. Benzer şekilde Suroğlu Sofu (2012) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada sosyo-ekonomik düzeyleri alt olan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri üst olan öğrencilere göre daha fazla konuşma kaygısı yaşadığı sonucunu bulmuştur. Araştırmamızda bulduğumuz sonucu destekleyen başka çalışmalarda bulunmaktadır (Yıldırım, 2015; Kumar vd., 2017, Akalın ve Adıgüzel, 2020). Ancak Gedik (2015) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygısı ile gelir durumları arasında uygun bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarının daha fazla konuşma kaygısı yaşamasının sebebi maddi imkansızlıklar yüzünden sosyal etkinliklere katılım sağlayamamaları, geçimini sağlamak için çalışan anne babaların çocuklarıyla vakit geçirememesi ve maddi zorluklar yüzünden çocukların okul araç gereçlerindeki eksiklikler, çocukların çekingen bir kişiliğe bürünüp daha fazla konuşma kaygısı yaşamasına sebep olabilir.

Okulun bulunduğu konuma göre ilkökul öğrencilerinin yaşadıkları konuşma kaygısı ders esnası boyutta farklılık göstermezken diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre öğrencilerin okul içi ders dışında, yakın çevrede ve toplam değerler boyutunda yaşadıkları konuşma kaygısı ortak olarak Köy-ilçe, köy-il grupları arasında olup okulları köyde bulunan öğrencilerin aleyhine daha fazla kaygı yaşanmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle köyde öğrenim gören öğrenciler, ilçede ve ilde öğrenim gören öğrencilere oranla daha fazla konuşma kaygısı yaşamaktadır. Benzer şekilde Durmuş ve Baş'ın (2016) öğretmen adaylarının konuşma

kaygılarının incelendiği araştırmasında köyde yetişip büyüyen öğrencilerin konuşma kaygı seviyelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Tolun ve Aktay (2020) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmasında yerleşim yeri ile konuşma kaygısı arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Köyde öğrenim gören öğrencilerin daha fazla konuşma kaygısı yaşamalarının sebebi öğrenci sayısının diğer yerlere göre daha az olmasına bağlı olarak daha az kişiyle ve hep aynı kişilerle iletişim kurmaları ve okulun bünyesinde bulunan imkanların yetersizliği olabilir.

Öneriler

Konuşma kaygısının erken yaşlarda önüne geçebilmek için sınıf öğretmenlerin tutumu büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden konuşma eğitimi, konuşma becerisi vb. konularda öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilebilir.

Alan uzmanları tarafından öğrencilere konuşma eğitimi, konuşma becerisi vb. konularda eğitimler, etkinlikler düzenlenebilir.

Okullarda yapılan veli toplantılarında müdür-öğretmen-veli ilişkileri doğrultusunda yapılan bu toplantılarda konuşmanın önemi, konuşma becerisi ve konuşma kaygısı vb. önem arz eden konularda veliler bilgilendirilebilir.

Milli Eğitim Bakanlığının yapacağı düzenlemelerle Türkçe öğretim programında konuşma kaygısına yönelik kazanımların sayısı artırılabilir.

Öğretmenlerin planladıkları derslerde farklı sınıf düzeylerine göre uygulama ağırlıklı olarak konuşmayı teşvik edici planlamalar yapılabilir.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmaya 1. Yazar: %50, 2. Yazar: %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"İlkokul Öğrencilerinin Konuşma Kaygılarının İncelenmesi" başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akalın, S. & Adıgüzel, A., (2020). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1345-1356.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2003). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Ankara: Akçağ Yayınları
- Arslan, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin "topluluk karşısında konuşma" ile ilgili çeşitli görüşleri. *Turkish Studies*, 7(3): 221-231.
- Arslan, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları ve akademik öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International E-Journal of Educational Studies*, 2(3), 26-43.
- Baki, Y. & Karakuş, N. (2015). A research on speech anxiety of prospective Turkish teachers. *The Anthropologist*, 21(1-2), 271-276.
- Baki, Y. ve Kahveci G. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının etkili konuşma becerileri üzerindeki etkisi: Bir yapısal eşitlik modellemesi, *Turkish Studies*, 12(4), 47-70
- Başarı, D. (1990). Ortaokul son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısı, durumluk kaygı, akademik başarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkiler. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Boylu, E., Çangal, Ö. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Bosna-Hersekli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 349-368.

- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, K.E.; Akgün, E.Ö.; Karadeniz, Ş.; Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Çapri, A. G. B., & Gökçakan, Z. (2008). Akılcı duygusal davranış terapisi (addt)'ne dayalı grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin problem çözme becerisi algısına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 135-154.
- Ceran, D. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.
- Demir, T. ve Melanlıoğlu, D. (2014). Speaking anxiety scale for secondary school education students: validity and reliability study. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 103- 124.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286.
- Doğan, Y. (2014). *Dinleme Eğitimi: Kuram, Uygulama, Ölçme ve Değerlendirme*. *Türkçe Öğretimi El Kitabı*. ed. Abdurrahman Güzel, Halit Karatay. Ankara: Pegem Akademi Yayınları: 151-176.
- Duman, G. K. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin durumluk sürekli kaygı düzeyleri ile sınav kaygısı düzeyleri ve ana - baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Durmuş, E., & Baş, K. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(19).
- Gedik, M. (2015) Siirt örneğinde ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının incelenmesi, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 77- 93.
- Gedizli, M. (2006). *Söyleyebilmek, konuşma nedir?* İstanbul : Marka yayınları. s. 15
- Gökçedağ, S. (2001). Lise öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeyi üzerinde anne - baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gölpınar, Ş., Hamzadayı, E., & Bayat, N. (2018). Konuşma kaygı düzeyi ile konuşma başarımları arasındaki ilişki, *Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 75-85.
- Gürzap, Can (2010). *Söz Söyleme ve Diksiyon*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Işık, E. (1996). *Nevrozlar*. Ankara: Kent Matbaası
- İşcan, A.(2013). *Diksiyon, ses bilgisi ve ses eğitimi*. *Konuşma Eğitimi* Ed. A.Kılınc, A. Şahin (2.baskı) içinde (59-118). Ankara: Pegem Akademi.
- Kardaş, M. N. (2015). İkinci dili Türkçe olan çok dilli Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe konuşma kaygıları ve bu kaygılarının bazı değişkenlerle ilişkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10, 541-556.
- Katranç, M., Kuşdemir, Y. (2015) Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: Sözlü anlatım dersine yönelik bir uygulama, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, s.415-445
- Katranç, M., & Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6), 651-665.
- Kavruk, H., & Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları (Samsun ili örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (15).
- Keşaplı, G. & Çiftçi, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 54(1), 463-484.
- Korkmaz, Z. (2005). *Türk Dili Üzerine Araştırmalar* C.I, Ankara: TDK Yayınları.
- Kumar, P., Kaur, J. & Thakur, N. (2017). Public speaking anxiety in relation to different demographic factors, *International Journal of Indian Psychology*, 4(4).
- Kuru, O. (2018). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin konuşma kaygılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2193-2206.
- Maden, S., Dincel, Ö. ve Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), 748-769
- Özdal, F. ve Aral, N. (2005). Baba yoksunu olan ve anne-babası ile yaşayan çocukların kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 255-267.

- Pirinççi, L. N. (2009). Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sallabaş, M.E. (2012). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 2199-2218.
- Sargın, M. (2006). İlköğretim öğrencilerinin konuşma becerilerinin değerlendirilmesi - Muğla ili örneğinde. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Sevim, O. (2012). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma kaygısı ölçeği: Bir geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 7(2): 927-937.
- Sevim, O., & Gedik, M. (2014) Ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* [TAED], 52, 379-393.
- Solak, E.M. ve Yılmaz, F. (2017). Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin konuşma kaygısı nedenleri ve düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(Özel Sayı 1), 308-317
- Suroğlu-Sofu, M. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma kaygıları. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Şenbay, N. (2006). *Söz ve diksiyon sanatı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tekindal, S. (2009). *Duyuşsal Özelliklerin Ölçülmesi İçin Araç Oluşturma*. (2. Baskı).Ankara: Pegem Akademi
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademede konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.
- Temizyürek, F. Erdem, İ., ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Tolun, K., & Aktay, E. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygıları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 86-98.
- Türkçapar, H. (2004). Anksiyete bozukluğu ve depresyonun tanınal ilişkileri. *Klinik Psikiyatri*, 4, 12-16.
- Tüzemen, T. (2016). Akademik çelişki tekniğinin 6. sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerine ve konuşma kaygılarına etkisi. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Uçar, F. (2004). Streste zihnin rolü ve strese bağlı zihinsel/ruhsal hastalıklar. *Türk Psikoloji Bülteni*, 10(34-35), 85-102.
- Üldeş, İ. (2005). Öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik matematik kaygı ölçeği geliştirilmesi ve matematik kaygısına ilişkin bir değerlendirme (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri - Yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Yaman, H. (2014). Ortaokul öğrencilerinin genel kaygı düzeyleri, yazma kaygıları ve Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1111-1122.
- Yelok, V. S., ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 581- 606.
- Yıldırım, G. (2015). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları, *Yüksek Lisans Tezi*. Uşak Üniversitesi, Uşak.

Extended Abstract

Speaking is the art of giving life to words and sentences and bringing them together with people (Şenbay, 2006). Speech is a human-specific ability and a special skill that starts in the brain and continues with the harmonious functioning of many organs (Yalçın, 2002). People establish a dialog with many people during the day. In these conversations, even if the people are educated and well-equipped, these people experience fear and anxiety while speaking (Gürzap, 2010). This emotional state that people are in is called anxiety. Anxiety can be defined as the predominance of feelings of fear and anxiety (Uçar, 2004), uneasiness felt in the face of a threatening situation (Işık, 1996), and stress caused by environmental factors (Yaman, 2014). Speech anxiety occurs when people cannot express themselves clearly and properly in their environment (Solak & Yılmaz, 2017), in compulsory speeches in front of the public, and in situations where the individual is afraid to speak (Keşaplı & Çiftçi, 2017).

The ability of individuals to speak effectively and beautifully starting from an early age and to make it a part of their lives depends on the quality of the education they receive in schools and the competence of teachers in speaking skills. The act of speaking, which is indispensable for individuals from birth to death, should be acquired effectively

by eliminating possible problems starting from an early age. In this way, individuals will be able to express themselves comfortably in front of society and make professional speeches to large groups. This study is considered important with the idea that it will reveal the current situation of primary school students.

The main purpose of this study is to compare the speech anxiety experienced by primary school students. For this purpose, answers to the following study questions will be sought. primary school students;

Gender, Class levels, Number of siblings, Gender of the teacher, The state of the teacher change, Who you live with, Parent's education level, Monthly income, Is there a significant difference between speaking anxieties according to the location of the school?

Method

This study used the survey model to determine the level of speech anxiety experienced by primary school students. The research group of the study consists of primary school students studying in different regions of Kahramanmaraş in the 2021-2022 academic year. The research group consists of 388 primary school students selected by the typical sampling method. The "Speech Anxiety Scale" developed by Yıldırım (2015) was used to collect data in the study. The data of the study were analyzed using the SPSS 22 program.

Conclusion and Discussion

According to the findings of the study, no significant difference was found in the in-school, extracurricular, and immediate environment dimensions of primary school students according to gender, but it was determined that female students experienced more anxiety in the dimension during the lesson and in the total dimension. Considering the results obtained, the reason why female students experience more speech anxiety, in general, may be the roles attributed to women in traditional societies, social pressure, and the teacher's behavior and temperament may be effective in the speech anxiety experienced during the lesson.

Speaking anxiety experienced by students according to their grade levels showed a significant difference in all sub-factors except the immediate environment dimension. The reason for the increase in speaking anxiety experienced by the students with the increase in the grade level may be that the students take more roles in school, class, etc. as the grade level increases, the expectations from them are higher, and the thought of not being able to meet these expectations.

No significant difference was found in all sub-dimensions and total values dimension in the speech anxiety experienced by primary school students according to the number of siblings. No significant difference was found in all sub-dimensions and total values dimension in the speech anxiety experienced by the students according to the gender of their teachers and the change of their teachers. No significant difference was found in all sub-dimensions and total values dimension in the speech anxiety experienced by primary school students according to whom they live.

Speech anxiety felt by primary school students according to their mother's education level showed a significant difference in all sub-factors. The reason why students with higher levels of maternal education experience less speech anxiety may be that mothers are more conscious, spend more and better quality time with their children, give them more say and engage in activities that support their children's education.

According to the father's education level, the speech anxiety experienced by primary school students did not differ in the dimension during the lesson, while it showed a significant difference in other sub-dimensions. Students with higher fathers' education levels experience less speech anxiety because fathers are more conscious, spend more and better quality time with their children, give them more say and engage in activities that support their children's education.

Speech anxiety felt by primary school students according to the monthly income level of their families showed a significant difference in all sub-factors. The reason why children of families with low-income levels experience more speech anxiety is that they cannot participate in social activities due to financial difficulties, parents who work to make a living cannot spend time with their children, and the lack of school equipment due to financial difficulties may cause children to have a timid personality and experience more speech anxiety.

According to the location of the school, the speech anxiety experienced by primary school students did not differ in the dimension during the lesson, but it showed a significant difference in other sub-dimensions. The reason why students studying in the village experience more speech anxiety may be that they communicate with fewer people and always with the same people due to the lower number of students compared to other places and the inadequacy of the facilities within the school.